

I et foredrag som, som pastor Engsig Karup holdt tirsdag den 27. april 1976 under titlen "Kend din Kirke", fremkom følgende oplysninger:

Hoptrup Kirkes alder kan man ikke give nogen bestemt forklaring på, men den er så mange andre kirker fra 1200-tallet. Men ihvertfald har den fra begyndelsen været meget mindre. Den ældste del er fra prædikestolen og ned til den store bue lige vest for udgangsdøren. Den har været opført af kampestensblokke og temmelig sikkert fra første færd kun forsynet med et lavt bræddeloft og primitivt gulv af ler eller brosten. Belysningen har nok heller ikke været den bedste, da der kun var ganske små vinduer, størrelsen på disse kan endnu ses på en af trappestenene ved den stejle trappe, der fra vest fører op til kirkegården. Der var heller ingen bæke, man måtte stå op eller sidde på hug.

Kirken er indviet til ære for Søfolkenes Helgen, St. Nicolai. I dag har vi kun få søfolk og fiskere i sognet, men engang har der været flere, der drog ud på de store have, og deres udrejse var altid ledsaget af kirkens velsignelse. Der blev tit, af de udrejsende og deres familier ofret til kirken og præsten, og ved deres eventuelle hjemkomst, lød der bøn og takkesange og bedt for deres fremtidige færd.

Kirken er omkring 1400-tallet udvidet mod øst, og her er alteret nu anbragt, og ca. 1500 har man igen udvidet mod vest. Om det har været meningen, at der her skulle have været anbragt et tårn ligesom i vore nabokirker, Vilstrup og Østerløgum, er i det uvisse. Men hvælvingen er her meget bredere og af mere solid format, og den tykke mur, som kun når lidt over kirkens loft, kunne tyde på sligt.

Udenfor på vestgavlen var engang indmuret nogle svære egetræsbjælker, som ragede et stykke ud, og her hang oprindeligt kirkeklokken. Den er støbt i Flensborg i 1476 af klokkestøber Peter Hansen, forresten den samme mand, som har støbt døbefonten i Haderslev Domkirke. Klokken bærer navnet "Maria" og er forsynet med indskrift, blandt andet også den daværende præsts og tvende kirkeværgers navne, og på den ene side et billede i fladt relief af kirkens værnehelgen St. Nicolaus.

Omkring 1700 (1783-1730-1735) har kirken fået 1 spir, en tagrytter, og antageligt er klokken samtidig flyttet ind i dette, hvor den endnu har sin plads.

I en bog om vor kirke, et særtryk af værket "De danske Kirker" nævnes, at kirken har haft 2 klokker. Enkelte af de ældre her i sognet har ladet mig fortælle, at "den lille klokke", som man kalder den, skulle findes på gården Hovgaard. Dette har vist sig at være rigtigt. Jeg har personligt været på Hovgaard og beset den. Den er betydeligt mindre, lidt ramponeret foroven i ophængskronen og knebelen og nødtøftigt repareret af en

landsbysmed. Knebelen er klunget smedejern, årstallene på den er meget utydelige (1313-1318 eller 1513-1518).

I tidens løb er kirken forsynet med store vinduer i spidsbuestil. Disse (1843) størrelse kan endnu tydeligt ses i murværket på ydersiden. Disse er senere blevet erstattet med nyere i den nuværende rundbuestil, og disse var forsynet med forskelligt farvede glastruder og bibelske motiver foroven, altsammen indrammet i blyindfatninger. Men også disse måtte på grund af tiltagende revner og utæthed fjernes ved sidste restaurering i 1971/72. Man ser også, at murværket ved gentagne restaureringer er udbedret med munkesten.

Stolestaderne er fra 1840, og dem har man syntes at bevare, dog er disse lidt bredere i sædet og forsynes med hynder.

Ser vi på våbenhuset, møder vi her særlige pyntninger i murværket mod øst, og inde bag trappen op til tårnet, havde muren en synlig fremskudt stilling. Sagen var, at der fandtes oprindeligt et hulrum, et aflangt trekantet rum, en benhus. Her gemte man de knogler og benrester, der kom frem, når der inde i kirken skulle graves til en ny begravelse under kirkegulvet. Der er fundet flere begravelse steder inde i kirken. En voksen begravelse derinde kostede 2 rigsdaler og for et barn, 1 rigsdaler. Inde under den sydlige korsarm, i et nu med sand tildækket kælderrum, findes der adskillige kister hensat, delvis fra en tidligere ridefogedslægt, Falle Jensen og familie fra Enghavegaard, og dels fra den gamle Mailand præsteslægt, hvorefter også nogle hviler under den nordlige korsarm. (I dagbladet "Dannevirke"'s jubilæumsskrift 1938 står følgende optegnet efter citat fra degneprotokollen ved Vor Frue Kirke i Haderslev: I 1826 er noteret 114 fødsler og 96 dødsfald, af disse er en person blevet begravet i Hoptrup Kirke?? Det er så vist den sidste begravelse i kirken).

Af særlige seværdigheder er døbefonten, tilhugget i granit, med runer ved fontens fod, der tydes som bogstaverne I-M-I. Der hersker delte meninger om disse rune bogstavers betydning. Her er en af dem: Det første I betyder Jesus, M betyder Maria, og det sidste I betyder Josef. Ovenpå fonten var engang et messingfad og en messing dåbskande. Kanden blev for nogle år siden stjålet af nogle kirkebesøgende turister. Et nyt dåbsfad og en ny dåbskande er henholdsvis skænket af nu afdøde lærer Christensen og hustru, Djernæs, og afdøde frk. Marie Calle af Hoptrup.

Alterbordet er fra 1600-tallet, foroven på selve alteret ses et rundt billede af den opgående sol, der henvises til et bibelvers hos profeten Malakias, kap. 4 vers 2.

Alterbillederne er følgende: I midten gengivelse af nadvermåltidet, og her ses adskillige tomme pladser, det skal minde os om, at der også er plads til dig og mig. Til venstre er det Moses med lovens to tavler og til højre Paulus med evangelierne (Den nye pagt). Indtil 1948 var der andre alterbilleder, og disse

hænger nu inde i den nordlige korsarm, tillige med et minde om en glad giver, degn J. Johnsen.

I 1787 nedbrændte sognets degnebolig, og ved denne brand mistede kirken både alterkalken og alterbrødstallerken, men i 1790 fik man igen en ny kalk, som er forsynet med pastor L. Berthelsen og kirkeværgerne Christen Th. From og Jens H. Riis's navne. En mindre sygekalk med tilbehør er skænket af den daværende provst i Haderslev. De 2 små lysestager på alteret er fra 1500-tallet, de 2 store lidt yngre.

Prædikestolen er oprindeligt fra 1600 og viser Jesus og de fire evangelister. Inde i bunden af prædikestolen ligger et håndskrevet dokument om en reparation af samme i 1772, der beretter, at den er blevet påny oprettet, forresten i den herrens år, da også Struensee blev dømt til døden og henrettet på Østerfælled i København, underskrevet af amtsmanden Klingenberg, Haderslev, provsten sammesteds, sognepræsten Johannes Quedensen Harboe, gårdejer Nissen, Hovgaard med flere. Iøvrigt har nævnte pastor J. Qu. Harboe ladet meget udrette i sin virketid fra 1761-1788. Ser man på de smedede årstal på gavlenderne, så er både sakristiet og våbenhuset istandsat. Ligeledes er præstegården blevet bygget i 1786, den tidligere blig lå i Marstrup. ydermere har han smykket kirkens indre med en præstetavle i 1773 og en degnetavle i 1774. Desværre fik han kun liden glæde af sin nye embedsbolig, idet han kun kort tid efter døde den 1. december 1788.

En ting, som endnu er i behold, men ikke bruges mere, er klinkepungen, som før brugtes under salmen før prædiken til indsamling til sognets fattige. Et andet inventar er fattigblokken nede ved udgangsdøren, en egetræsblok beslået med svære jernbånd fra 1789. Den førnævnte præstetavle har nok før i tiden været en mindetavle for ridefogedslægten Falle Jensen og hustru Anne Falles, oprettet 1623.

Mange ting er i tidens løb skænket til kirken, bl.a.:

- 1 lysekrone skænket af degn Riis og frue til minde om deres mor, født i Hoptrup Kro 1832, død d. 6. maj 1910, 78 år gl.
- 1 lysekrone skænket af gdr. Iver Paulsen og hustru af Djernæs til minde om deres søn Peter, falden i 1. Verdenskrig 1914, 22 år gl.
- 1 lysekrone er skænket af familien Clausen Assenholm, Djernæs.
- 1 krusifix af den lidende frelser er skænket af fhv. gdr. Erik Eriksen, Kroghøj, til minde om deres søn Knud, falden 1916, 26 år gl.
- Til hjælp ved installering af elektrisk lys i kirken i 1939 skænkede fhv. bygmester Andreas Gydesen, Marstrup, en sum af 500 kr. til minde om deres søn Peter Gydesen, falden i 1915, 38 år gl.
- Brudestolene og ligkapellet er skænket af familien Schirmhoff, Hoptrup, til minde om deres eneste barn, Christian, falden i 1916, 22 år gl.
- Den sidste præstetavle er skænket af gdr. P. Bohsen Juhl og hustru af Sønderballe.
- Den sidste degnetavle af degnenke fru Ane Riis, Hoptrup.

- Kirkeskibet er lavet og skænket af Johannes Larsen og hustru Toni, til minde om Danmarks befrielse.
- Nummertavlerne er af Anne Kjestine Busk, Marstrup, givet til minde om hendes mand Paul Busk, død 1947.
- Bårevognen er af familien Busk, Marstrup, skænket til minde om broderen Søren Busk, død 1975.

Hoptrup kirkegård er flere gange blevet udvidet, alt eftersom sognets indbyggertal er vokset og flere ældre gravsteder er blevet bevaret af den yngre generation.

Så sent som i begyndelsen af 1900-tallet hørte man tit ældre mennesker benævne den nuværende afdeling V som "den nye kirkegård", til forundring for den yngre slægt, idet der i 1906 indviedes en ny kirkegård hinsides sognevejen syd for kirken. Denne kirkegård blev anlagt på et lavt areal, og skønt det var tilført en mængde fyldjord, var og blev den ikke særlig egnet til gravsteder. Den blev dog benyttet i ca. 40 år og benyttes nu kun i særlige tilfælde, når en eller anden dør, og det har været den afdødes ønske at blive stedt til hvile hos sine slægtninge.

Den 16. dec. 1949 blev en ny afdeling indviet i forbindelse med en begravelse (Hans Seest). Indvielsen foretoges af pastor Augustinus. Afdelingen er beliggende nord for afd. V og er en meget smuk gravplads og pænt anlagt. Men allerede 30 år efter var det ved at være optaget med hensyn til gravsteder, og derfor har man igen planeret og anlagt et større grundstykke nord for det sidstnævnte. Denne nye afdeling blev indviet til kirkegård lige efter gudstjenesten 1. pinsedag d. 3. juni 1979. Indvielsen blev foretaget af pastor Engsig Karup.

Hjælpens sten:

I Hoptrup præstegårdshave står en 2 m. høj granitsten med følgende indskription:

Indre Mission - 1886-1911 - Eben Ezer 1. Sam. 7,12.

Nævnte sten havde indtil 1921 sin plads i forhaven ved det tidligere missionshus, Bethania, på Hoptrup Hovedgade 15. Huset blev i 1920 overdraget til højskolen, men da dette igen blev bortsolgt til en mekaniker, blev stenen flyttet til sin nuværende plads.

Oprindelig blev den rejst i anledning af Nordslesvigsk Indre Missions 25 års jubilæum.

Lige såvel som Israels folk fik hjælp i kampen mod Philisterne, har også Indre Mission mærket Herrens omsorg.

Hid indtil har Herren hjulpet.